

TÖÖÕPETUSE AINEKAVA

põhikooli 3. klassile

1. Õpieesmärgid.

3. klassis tööõpetusega taotletakse, et õpilane:

- on omandanud eakohaseid baasteadmisi erinevate õppes kasutatavate materjalide omadustest ja kasutamise võimalustest;
- valib oma ideede teostamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja töötlemisviise ning on teadlik oma valikute mõjust majandus-, sotsiaal- ja looduskeskkonnale;
- kasutab materjale ja töövahendeid säästlikult ning järgib tegevuses kestliku arengu ja rohepöörde põhimõtteid;
- kasutab traditsioonilisi ning nüüdisaegseid materjale, tööriistu ja digivahendeid turvaliselt ning otstarbekalt;
- kasutab teistes õppeainetes omandatud teadmisi praktikas;
- kavandab, planeerib, teostab ja mõtestab tööprotsessi põhimõttel ideest teostuseni, arvestades seejuures funktsionaalsust, esteetilisust ja kulutõhusust;
- väärtustab Eesti ja teiste rahvaste esemelise ja toidukultuuriga seotud traditsioone;
- väärtustab loovat isetegemist ning sellega seonduvat vaimset heaolu ja tervislikku eluviisi;
- on omandanud valmisoleku kasutada õpitud praktilisi oskusi igapäevaelus;
- kirjeldab suuliselt ja kirjalikult tehtud valikuid ning tööprotsessi, sh kasutades digivahendeid;
- analüüsib nii enda kui ka teiste tööprotsessi ja -lõpptulemust;
- on omandanud hoiaku olla ettevõtlik ning otsib loovaid ja uuenduslikke lahendusi ettetulevatele probleemidele iseseisvalt või rühmas.

2. Õppesisu - 52 tundi.

2.1. Kavandamine.

- Mõõtmise, plaani joonestamine. Selle teemabloki käsitlemisel tutvustatakse õpilastele rahvuslikke ornamente ja motiive ning suunatakse neid kasutama abimaterjale oma ideede kujundamisel.

2.2. Materjalid ja tehnikad.

- Paberi-, tekstiili-, puidu-, metalli- ja tehismaterjalide tootmine, põhiomadused, otstarve ning kasutusala keskkonnas ja igapäevaelus.
- (Katsetused erinevate materjalidega ja erinevate materjalide võrdlemine.)
- Materjalide säästlik kasutamine ja korduvkasutuse võimalused.

2.3. Töötamine. Tööviisid.

2.3.1. Paberi ja kartoongitööd.

- Paberi rebimine, lõikamine, voltimine. Mõõtmise, märkimise, šabloonide kasutamine. · Liimimine.
- Paberitööde kaunistamine.
- Värvimise erivõtted. Modelleerimine ja konstrueerimine paberist, kartongist ja papist; nende kasutamine koos teiste materjalidega.

2.3.2. Meisterdamine.

- Aplikatsioonitööd ja meisterdamine looduslikust materjalist.
- Pisiesemete kasutamine meisterdamiseks, neist mänguasjade, mudelite, makettide konstrueerimine.
- Detailide erinevad ühendamisviisid.

2.3.3. Punumine.

- Punutud suveniiride ja esemete valmistamine.
- Punutud paelad ja nõõrid : kolmeharuline palmik, näpunõör, keerunõör, ristinõör.
- Lihtsa piltvaiba kavandamine ja punumine.

2.3.4. Puutööd.

- Saagimine, vestmine, liimimine, naelutamine.
- Lihtsate mänguasjade ja dekoratiivesemete kavandamine ja valmistamine.

2.3.5. Metallitööd.

- Traadi tükeldamine, painutamine.
- Õhukese pleki voolimine (alumiiniumist, vasest, messingist).
- Lihtsate dekoratiivesemete kavandamine ja valmistamine.

2.3.6. Lõngatööd ja heegeldamine.

- Heegelnõela hoidmine töötamisel. Alg -, ahel -, ja kinnisilmus.
- Edasi + tagasi ridade heegeldamine, töö lõpetamine.
- Lihtsa heegeldustöö kavandamine, teostamine.
- Tuti ja tupsu valmistamine. Narmaste sõlmimine.

2.3.7. Voolimine.

- Ruumide materjali ettevalmistamine voolimiseks.

- Savi rullimine ja veeretamine pihkude vahel. Kumer- ja õõnesvormide voolimine. Savitükist väiksemate osade väljavajutamine.
- Ümarplastikas teostatud figuuridele väikeste detailide lisamine. Reljeefse ornamendi voolimine. Liikumisasendis figuuride voolimine.

2.3.8. Õmblemine.

- Nõela niiditamine. Niidi kinnitamine riidese õmblemise ja tikkimise alustamisel ja lõpetamisel. Niidi lõikamine ja jätkamine.
- Pistete õmblemine. Eel-, tikk-, üleloomispiste. Rist – ja sämpipiste.
- Lihtõmblus ja ühekordne palistus. Töö käeshoidmine õmblemisel. Riide lõikamine: riideserva tasandamine, kujundite väljalõikamine.
- Lõike paigutamine riidele. Pehme mänguasja kavandamine ja õmblemine.

2.4. Kodundus. Igapäevaelus vajalikud teadmised ja oskused.

- Ruumide korrastamine ja kaunistamine tähtpäevade puhul. Riiete ning jalatsite hooldamine. Isiklik hügieen.
- Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine.
- Lihtsate võileibade valmistamine, joogi pakkumine. Käitumisnormid.

3. Õpitulemused.

3. klassi õpilane:

- 1) eristab looduslikke ja tehismaterjale ning võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- 2) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid;
- 3) kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid;
- 4) kasutab materjale säästlikult;
- 5) toob õppega seonduva kohta näiteid teistest ainetest või igapäevaelust;
- 6) saab aru suulistest või kirjalikest juhistest;
- 7) töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel;
- 8) arvestab ühiselt töötades kaaslasiga;

- 9) märkab esemetel rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös;
- 10) toob näiteid tervisliku toiduvaliku kohta;
- 11) hoiab oma töökoha ja töövahendid korras;
- 12) toob näiteid isikliku hügieeni vajalikkuse kohta;
- 13) viib alustatud töö lõpule ja räägib oma tööst ning tulemusest;
- 14) märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes.

4. Hindamine.

- Jooksev suuline
- Kokkuvõttev (veerand, aasta)
  - Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning täheline hinnatega.
  - Veerandi lõplik täheline hinne on moodustatud jooksva suulise hindamise alusel.
  - Jooksev hindamine sisaldab:
  - Hinded suulise vastuse eest
  - Õpilase aktiivsus
  - Järgib õpetaja korraldusi
  - Näitab loomingulisust
  - Keskendumisvõime tööle
  - Töö korralikkus
  - Töö kujundus
  - Töö täiuslikkus

Aastahinne tuleneb nelja veerandi koondhindest.

Hindamiskriteeriumid

TASE	TEEMAD
	Kavandamine.
5	<ul style="list-style-type: none"> ● Kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid; ● märkab esemetel rahvuslikke elemente; ● töödes on olemas originaalsus, iseseisvus, kavandatu rakendamise teede pakkumine, materjalide ja toovahendite valiku otstarbekus, oskus põhjendada oma valikuid; ● rakendab mõõtmist,loob plaani; ● märkab rahvuslikke ornamente ja motiive ning kasutab neid oma ideede kujundamisel.
4	<ul style="list-style-type: none"> ● Kirjeldab, esitleb oma ideid; kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid;

	<ul style="list-style-type: none"> • märkab esemetel rahvuslikke elemente; kasutab mõõtmist , koostab plaani; • on olemas kavandatu rakendamise võimalikkus, materjalide ja töövahendite valiku otstarbekus; • on võimalikud väikesed vead.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Vajab õpetaja väikest abi, kirjeldab oma ideid; kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid;

	<ul style="list-style-type: none"> • märkab esemetel rahvuslikke elemente; • töös teeb vigu.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Planeerib oma valikud koos õpetajaga, vajab õpetaja abi, töötab ainult näidise järgi, ei ole suuteline töötama iseseisvalt suulise seletuse järgi.
1	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilane puudub, põhjusega ja õppematerjal on omandamata. • Puuduvad töövahendid. • Õpilane ei tee midagi. • Praktiline töö esitamata.
	Materjalid ja tehnikad.
5	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plastik, vahtplast, puit, traat, plekk jne); • võrdleb materjalide üldisi omadusi;oskab materjale ühendada ja kasutada; • eristab erinevate tekstuure loomine; oskab neid võrrelda, analüüsida, luua kollaaže erinevatest materjalidest; • töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.
4	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plastik, vahtplast, puit, traat, plekk jne); • võrdleb materjalide üldisi omadusi;oskab materjale ühendada ja kasutada; • eristab erinevaid tekstuure, oskab neid võrrelda, luua kollaaže erinevatest materjalidest; • katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine; • töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele; töös esinevad mõned väikesed vead.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plastik, vahtplast, puit, traat, plekk jne); • oskab materjale ühendada ja kasutada; • eristab erinevaid tekstuure, võib luua kollaaže;

	<ul style="list-style-type: none"> • töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele; • tääs võivad vead olla.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Vajab õpetaja abi, töötab ainult näidise järgi, ei ole suuteline töötama iseseisvalt.
1	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilane puudub, põhjusega ja õppematerjal on omandamata. • Puuduvad töövahendid. • Õpilane ei tee midagi. • Praktiline töö esitamata.
	<p>Töötamine. Paberi ja kartongitööd. Meisterdamine. Punumine. Puutööd. Metallitööd. Lõngatööd ja heegeldamine. Voolimine. Õmblemine.</p>
5	<ul style="list-style-type: none"> • Töötab õpetaja suulise juhendamise järgi, kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit; julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja leiutada; toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust; arvestab ühiselt töötades kaaslastega; tutvustab ja hindab oma tööd; • kasutab materjale säästlikult; valib erinevaid töötlemisviise ja vahendeid; käsitseb õigesti ning ohutult enim kasutatavaid töövahendeid; kasutab paberit ning kartongi tasapinnaliste ja ruumiliste esemete valmistamisel; • modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid; valmistab

	<p>väiksemaid tekstiilmaterjalist esemeid; tööprotsessi ehk praktilise töö käiku (iseseisvus toos, koostoooskus);</p> <ul style="list-style-type: none"> • kujundab töö puhtalt. Iseseisvalt töötab; aitab teisi tööil; • töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele; • materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmise, märkimise, rebimise, voltimise, lõikamise, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine); • sagedasemad töövahendid (käärid, nõel, heegelnõel, jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine.
4	<ul style="list-style-type: none"> • Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmise, märkimise, rebimise, voltimise, lõikamise, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine); • sagedasemad töövahendid (käärid, nõel, heegelnõel, jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine;

	<ul style="list-style-type: none"> • jõukohaste esemete valmistamine; • järgib õpetaja korraldusi, kuid lubab ebatäpsusi; näitab aktiivsust ja loovust; • töö on tehtud korralikult, väikeste miinustega, mis ei riku üldmuljet tööst.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Jääb hätta töö täitmisega ja selle täitmise reeglitega; • tää täitmisel ei näita loovust; • töö on tehtud lohakalt ja ebatäpselt, mis rikub üldist muljet tööst; töö valmistamisel ei järgita ohutusreegleid.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Iseseisvalt tööga hakkama ei saa, vajab õpetaja abi.
1	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilane puudub, põhjusega ja õppematerjal on omandamata. • Puuduvad töövahendid. • Õpilane ei tee midagi. • Praktiline töö esitamata.
Kodundus	
Igapäevaelus vajalikud teadmised ja oskused.	
5	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseerib töölaua vastavalt töö tehnikale; hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses, peab vajalikuks jäätmete sorteerimist; • selgitab isikliku hügieeni vajalikkust, hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest; järgib viisakusreegleid; tal on tegutsemises oma kindel liin ning klassisestest reeglitest ja kokkulepetest. • kasutab õpitud ulatuses tehnikaid, töötab vastavalt oma võimetele; • kasutab fantaasiat ja loovust; kirjeldab enda või kaaslase tööd; aitab teisi tööl.
4	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseerib töölaua vastavalt töö tehnikale; hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses, peab vajalikuks jäätmete sorteerimist; • selgitab isikliku hügieeni vajalikkust, hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest; järgib viisakusreegleid. tal on tegutsemises oma kindel liin ning klassisestest reeglitest ja kokkulepetest; • kasutab õpitud ulatuses tehnikaid, töötab vastavalt oma võimetele; • kasutab fantaasiat ja loovust, kirjeldab enda või kaaslase tööd; • aitab teisi tööl; mõnikord töös või seletades teeb vigu.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseerib töölaua ; selgitab isikliku hügieeni vajalikkust, hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest; järgib viisakusreegleid;

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab õpitud ulatuses tehnikaid, töötab vastavalt oma võimetele, kirjeldab enda või kaaslase tööd;
	<ul style="list-style-type: none"> • töödes teeb tihti vigu.
2	<ul style="list-style-type: none"> • On raskusi oma töökoha korrastamisel, raskustega vastab hügieeni ja viisakuse reeglite kohta küsimustele; • ei oska õpitud tehnikaid kasutada; • on raskusi iseseisva töö tegemisega.
1	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilane puudub, põhjuse ja õppematerjal on omandamata. • Puuduvad töövahendid. • Õpilane ei tee midagi. • Praktiline töö esitamata.

5. Õppekirjandus.

- Gled-Airiin Saarsoo «Tegi ise».
- L.Gustavson «Teeme ise kingitusi!»

6. Õppevahendid:

- Enamkasutatavad käsitööriistad paberi (käärid, paberinuga), tekstiili (käärid, nõel, heegelnõel vms), puidu (nuga, vasar, saag, kruvikeeraja vms), metalli (näpitsad, löiketangid vms) ja plastide töötlemiseks; nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine ning hooldamine.